

Handlingsrom: Et dels vellykket forsøk på å tenke rundt krig i dag.

Et politisk motspråk

Krig og fred: Begrepene er tilstivnet, da de, på tross av norsk deltakelse i Irak, Afghanistan (og nå også Syria), stadig synes å referere til andre verdenskrig og freden som fulgte. Det er redaktørene for den nye antologien til Møllebyen litteraturfestival i Moss som minner oss om dette. For to uker siden ble festivalen avholdt. Den ble supplert med en omfattende antologi, hvor først og fremst festivaldeltakerne har bidratt. Disse har i følge forordet skrevet «uten lengdekrav eller formelle begrensninger, og deretter [blitt] hviska to ord i øret – krig og fred.»

Midt i antologien står et åtti sider langt essay av Steinar Løding, som trekker historiske linjer fra USAs (siste) invasjon av Irak, til Babylonia – altså det samme geografiske området – 4000 år tidligere. Han gjenfinner George W. Bushs destruktive logikk i maktkampene og hevntoktene, og påviser med møysommelige henvisninger til historiske kilder, hvordan de samme forestillingene fortsatt virker: Som representant for det Absolutt

” Det er noe stivt over motspråket.

Gode (*with God on our side*) kan man påberope seg særrettigheter i kampen mot ondskap.

Lødings repetitive stil blir dessverre for denne leseren mer som en idrettsøkt enn en tankemessig stimulerende øvelse; de tilbakevendende omkvedene blir monotone. Når essayet avslutningsvis følger en knust kvinne som planlegger en selvmordsak-

ESSAYS, POESI, M.M.

Agnar Lirhus og Henning Karlbom (red.)
Møllebyen litteraturfestival:
Krig og fred
House of Foundation 2011, 432 sider

FRA MOSS: House of Foundation på Moss. Her Mari K. Hustoft, Martin Sørhaug og Jonny Halberg.

FOTO: TOM HENNING BRATLIE

sjon, skrives det «Se henne for deg du leser!». Det er ikke et styrketegn at forfatteren tyr til et slikt grep for å skape engasjement – noe som er synd, for den encyklopediske tilnærmingen til temaet er ambisiøs, og ville ha tjent på strammere redigering.

Anne Bøes essay, som diskuterer poesiens politiske muligheter og det eventuelle tapet av flertydighet som følger av behandling av politiske emner, er fundert i en stor tillit til metaforen og dens tvetydige kraft. Essayet blir selv et metaforrikt forsvar for metaforen, slik at poesien blant annet blir i stand til «å stikke hull på», lage «åpninger» og «sår» – eller «virke som en fakkel».

Teksten preges av vage kanskje-formuleringer, hvor poeten tilskrives voldsomme evner: «Har en noe på hjertet en virkelig brenner for, vil det gjerne komme til uttrykk i skriften, som en kraft, og forhåpentligvis en innsikt. [...] Når poeten gjennom sitt personlige engasjement med våkent blikk kan påpeke det som virkelig pågår, vise (til) virkeligheten på en solidarisk måte.»

Danske Amalie Smiths tekst om motspråk opplever jeg derfor som mer konstruktiv. Hun snakker om at det er noe stivt over det politiske motspråket (i den krigspolitiske mediekonteksten), slik at alternativet til krig framstår handlingslammet,

ansvarsløst. Og når hun spør hvordan språket kan HANDLE, tenker hun ikke på «talehandlinger og andre tautologier.» Det er gledelig med en forfatter som ikke slår seg til ro med innsikten om at

å tale er å handle, men heller prøver å utforske *hvordan* vi handler, for å tre ut av privatsfæren og oppføre oss som om vi levde i et demokrati.

Denne anmeldelsen har

omtrent like mange ord som Møllebyens antologi har sider, og det skulle derfor være overflødig å si at jeg ikke har gjort en uttømmende lesning.

Arne Borge

bokmagasinet@klassekampen.no

”HVA ER DET MED FORTIDEN?”

Teori i praksis - om bilder, perspektiver og virkelighetsforståelse i kunst og historieskrivning

Innledninger ved:

Ludmilla Jordanova, historiker, London

Anne Katrine Dolven, kunstner, London/Lofoten

Samtale ledet av Erling Sandmo

Litteraturhuset, mandag 30. mai 19.00.

Gratis adgang

Arrangør: HF-fakultetet, Universitetet i Oslo

Litteraturhuset, Wergelandsveien 29, 0167 Oslo

UNIVERSITETET
I OSLO